

A MAGYAR KÖNYVTÁR UJDONSÁGA

CONAN DOYLE

aktuális és szenzációs elbeszélése:

NAGY-BRITÁNIA
VESZEDELME

(Sziriusz kapitány jegyzeteiből.)

FORDITOTTA GÓTH SÁNDOR.

ÁRA 30 FILL.

Ebben az elbeszélésben Conan Doyle előre megjósolta a németek mai tengeri taktikáját s a tengeralattjáró hajók használatát Anglia blokádjára.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.
Budapest, VI., Andrassy-út 21. sz. és minden hazai könyvkereskedésben.

Az Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár
68-ik évi rendes közgyűlését

foló 1915. évi február hó 27-én d. u. 4 órakor központi osztályában (V. ker., Dorottya-utca 4. szám alatt, saját épületében) tartja, melyre a t. cz. részvényesek az alapszabályok 12., 14. és 15. §-ai értelmében tisztelettel meghívotnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentésének, valamint a múlt évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása s az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása iránti határozathozatal
2. A különleges tartalékalapnak javadalmazása.
3. Tizenegy igazgatósági tagnak választása három évre; és esztleg
4. Egy felügyelő-bizottsági tagnak választása egy évre.

■ Azon t. cz. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni s szavazati jogukat személyesen vagy más meghatalmazott részvényes által gyakorolni óhajtják, sziveskedjenek az alapszabályok 18. és 20. §-ai értelmében legkésőbb 1914. december hó végéig saját nevükre írt részvényeiket még le nem járt szelvényekkel együtt legkésőbb 3 nappal a közgyűlés előtt, tehát legkésőbb beérőleg foló évi február hó 24-ig a takarékpénztár központi vagy budai osztályában (V. ker., Dorottya-utca 4. sz., vagy II. Pó-utca 2. szám alatt) letenni, ugyanott a megvizsgált 1914. évi zárszámadások és a felügyelő-bizottsági jelentés példányai az alapszabályok 154. §-a értelmében foló évi február hó 19-től kezdve átvehetők.

Budapesten, 1915. évi-február hó 10-én.

Az Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár igazgatósága.

RENDELÉSNÉL SZIVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI

Most jelent meg!

A FÉLKEZÜ EMBER
KÖNYVE

IRTA GRÓF ZICHY GÉZA

Ára 2 K 80 f.

„Ez a könyv a szerencsétlenül járt embereket meg fogja vigasztalni!”

Báró dr. Eiselsberg A. tanár.

Kapható minden könyvkereskedésben.

FRANKLIN-
TÁRSULAT
KIADÁSA.

MAGYAR TÖRVÉNYEK

A Franklin-Társulat zsebkidásai.

Az új bélyeg- és illetéktörvény
most jelent meg!

OIME

A TÖRVÉNYKEZÉSI
ILLETÉKEK

Jegyzetekkel ellátta

Dr. UJLAKI JÓZSEF

budapesti ügyvéd.

E munka arra szoritkozik, hogy az egyes szakaszoknál fel-tüntesse az új és a régi jog közötti eltéréseket. A könyv szerzője tartózkodik az elméleti fejtegetésektől és épen ezért könyvének nagy a gyakorlati értéke.

Ára kötve 1 korona 50 fillér.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése,
(Wodianer F. és Fiai) r.-t. Budapest, VI., Andrassy-út 21. sz.
és minden hazai könyvkereskedésben.

9. SZ. 1915. (62. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, FEBRUÁR 28.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.Egyes szám
ára 40 fillér.Előfizetési
jellelélek:Egészévre
Félévre
Negyedévre20 korona.
10 korona.
5 korona.A «Világkrónika»-val
negyedévenként 1 koronával
több.Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldij is eszolandó.

GYALOGOSOK HÓKÖPENYBEN.

AZ ÉSZAKI HARCZTÉRRŐL. — Balogh Radolf, a harcztérre kiküldött munkatársunk felvétele.

KÉT LEÁNY.

REGÉNY. IRTA SZEMERE GYÖRGY.

(Folytatás.)

A kiskastély visszatért lakója egy körsétát tett a rég nem látott parkban. A filagoriát akarta látni. Ott játszódtott le életének az a döntő eseménye, a mely elutazási tervét végképp megérlelte.

A jelenet a következőképen játszódott le: Valahogy a Miczi válla közé gabalyodott egy méh, a ruha alá. A leány megijedt és sikoltozva a bácsihoz szaladt segítségért. És a férfi teljesítette a gyermekeleány kérését, reszkető kézzel megbontotta a derekát, forró férfijakát rátapasztotta a nyárfalevélként remegő szűz testre egyszer-kétszer, tízszer, szájával kereste a fullánkot, mert a gyönyörtől elhomályosodott szeme nem látta meg.

Ottó napokig nem tudott aludni ez után a jelenet után. Furdalta a lelkiismerete. Végre is azzal akart rajta könnyíteni, hogy meggyónt a leány szüleinek, egyben megkérte a gyermek kezét: «Tudom, hogy pár évig várnom kell, de én várni fogok rá akár életem végeig s hogy jelenlétemmel, most már eltitkolhatatlan vonzalmammal ne befolyásoljam leánylelke szabad virágzását, elutazom hosszú időre, messzire.

A szülők eleinte egy szóval sem tartóztatták, mert a férfi visszaélése (ő maga is annak ismerete el) első pillanatra valóban megbotránkozta a mélyen gyökerező erkölcsi felfogásukat. A megkérést azonban tudomásul vették, s nem adtak kosarat a emagáról megfélemlített, külvilágban tökéletesen korrekt nagyrúrnak. Sőt midőn elkövetkezett az elutazás napja, megbánták merevségüket s azon voltak, hogy eltérítsék a férfit a szándékától. De az nem volt hajlítható. (Azt akarom, hogy érett elhatározással tegye kezét az anyémbe az, a kit én szeretek)...

Ottó a helyszínére érkezvén, belépett a filagoriába. Olyan áhitattal, mintha templomba tette volna a lábát. Egy pad előtt letérdelt. (Akkor is térdelt, mikor Miczit megszábadította a méhtől, a leány a padon ült.) Megcsókolta a padot. Elvrószódott, reszketett. A leány illatos, finom bőrnek a zamátját érezte az ajkán, szívét a szívére.

A filagoriából a kastélyba mentek a férfiak. A hallban egyedül találták az öreg Belényessyt. Egy francia Plutarchból s egy eredeti Horaciusból olvasgatott. Vendégei láttán eltolta magát a pergamenkötésű könyveket.

— Jer, Ottó és mesélj valamit, de a javát a végére tartogasd, ha majd az asszonyok elkészültek a toalettjükkel.

Még egy teljes óra hűja volt az ebéd idejének, addig pedig nem igen lehetett a hölgyekre számítani.

— Edussal találkoztunk Budapesten, — kezdte Ottó a társalgást.

Belényessynek lebiggyedt a szája széle.

— Ne rontsd el a kedvet, egyébről beszélj.

De azért nem hagyta vendégét egyébről beszélni (— Mit csinál az a szegény örült? Milyen benyomást tett rád? A spanyolnéjával láttad-e, vagy egyedül? — kérdezte összevissza).

Az utolsó kérdést igen szerencsétlen pillanatban ejtette ki. Miczi éppen akkor lépett a csarnokba, jó félórával korábban, mint várni lehetett volna. Nesztelen belibbenését senki sem vette észre, már csak a hangjára ocsudtak fel az urak.

— Ottó, arról a spanyol nőről beszélj nekem. Egy ékalandornő iránt megnyilatkozó érdeklődése egy előkelő fiatal leánynak csak megdöbbenést és visszatetszést szülhet azok előtt, a kik a leánylelke hamvaságának a kultuszában és illúzióiban nőttek föl, mint Belényessy és Ottó is. De ebben az esetben csak az utóbbinak fájt a leány merész követelese, az atya rég hozzá volt szokva, hogy kivételes mértéken latolja leány szavát és tettét, tökéletes méltánnyal hódolt be annak

az érzésének, hogy az, a mit Miczi akar és tesz, nem lehet helytelen. Azonban mégis szívesen visszaszívta volna a spanyol kérdést. No majd agyondiskurálja, ha lehet.

— Mutasd magad', Miczi. Ezt a ruhátat még nem is láttam... Szép, csak a színe nem korrespondál az arcoddal... Külömben okosan tetted, hogy félórával előbb jöttél le, mint szoktatok.

Az öreg úr belebukott az igyekezetébe. Miczi ruháján hagyta száradni az igazságtalan bírálatot s atyja egyéb szavára sem reflektált. Leült egy keskeny székbe, keresztbe tette lábát s negédesen, mint egy figyelmes marquisé Ottó felé hajolt.

— Nos Ottó... Láttad a nagy balleuset?

Ha valaki nagyon megfigyeli vala, észre vehette volna, hogy bizonytalanul vibrál a leány ajka, de a jelenlevők csak a mosolyát látták. Azt sem tudták elemeire bontani. A művelt dáma stereotíp kedvességét olvasták ki belőle, semmi egyebet.

Ottónak felelnie kellett.

— Láttam, Miczi.

— Szép?

— Szép.

A férfiből harapófóval kellett a szót kicsikarni. Miczi ettől sem riadt vissza. Érthetetlen meglepéssel inkvirált.

— S a magatartása?

— Korrekt.

— Van rajta valami meglepő?

— Egy félmilliót érő ékszer.

— Nem úgy értem.

— Hogyan?

— Az egyénisége érdekelt, az a mi elválaszt-hatatlan a lenyétől.

Ottó mégis bátorságot vett magának, hogy meglepődésének kifejezést adjon.

— És miért érdekel ez téged, Miczi?

— Majd megmondom azután, egyelőre elégsé ki kérlek a kíváncsiságomat.

A szerelmes férfi gondolkozott a feleleten.

— Bocsáss meg Miczi — kértelt — én nem figyeltem meg körülményesebben, engem az éfajta nők nem érdekelnek.

A leány halkán, dallamosan kacagott.

— Oh, a szigorú erkölcsbíró! — Majd elkomolyodott, úgy folytatta: — Lehet, hogy éppen az éfajta komplikált életű nők lelki világa a legtanulságosabb, legmegindítóbb, legemberibb.

Az öreg gróf idegesen feszengett a székén.

Leányának ezt a tapasztalatot, kiforrottságot feltételező szentenciáját már ő is megszokta.

— Úgy beszélsz Miczi, — jegyezte meg — mint a kit megtört a sors.

— Sohasem lehetünk eléggé elnézők, mi sima életet élő boldogok.

A reflexió kedvezően hatott. Ottó most már helyénvalónak találta, hogy érdemleges választ adjon a leány kérdésére. A farizeusságnak a látszatát is kerülni akarta.

— A sennorita nem lehet közönséges nő — mondotta — van benne valami je ne sais quoi, (nem tudom mi). A modora felsőbbeség, kissé provokáló, de csöppet sem rikító és minduntalan színt változtató szemében valami bánat, elnyomott jószág lappang.

— Ah!

A leány elsápadt, keble kicsiny, de szopora hullámokat vetett.

Ottó nem vette észre. Váltig a cipője orrára nézett s monoton hangon beszélt.

— Külömben — folytatta — megígértem Edusnak, hogy hamarosan meglátogatom; akkor majd jobban megfigyelem a sennoritát, hogy teljesen kielégíthessem érdeklődésedet.

Miczi visszanyerte szokott nyugalmát.

— Tartsd meg az ígérétedet, Ottó, látogasd meg szegény veszendő barátodat.

Gúny rezgett a hangjában, midőn kiejtette a lesajnáló jelzőket. Ezzel aztán befejezést is nyert a bizarr epizód. A cselédház kőtornczán

megszólt az estebédet jelző harang. A grófné besuhogott a hallba s oda tipitopiztak a fruskák is a laposorrú governess előtt. Adott jelle karonfogta Ottó a háziasszonyt, a háziúr nagy leányát vezette asztalhoz. A fruskák kétoldalt a Guszti kabátújjába kapaszkodtak bele.

Az estebédnél kellemesen zajlottak a kedvek, a vizionlátás öröme csak most tört ki igazán. Különösen a háziúr volt elemében: úgy pattogtatta száraz humorba mártott élzombáit, mint Julcsa kocsisné a kukoriczát. A mamának és a missnek minden tekintélyüket össze kellett szedniök a fruskák túláradó (shoking) jókedvének megfékezésére. Különösen Tera bomlott nagyon, attól sem riadt vissza, hogy megcsipkedje Ottó bécisít, ha úgy hozta magával a hosszú ruhája tekintélye.

Miczi többször kocozintott Ottóval, a ki mellette ült. Ilyenkor merészen, szinte elszántan nézett a szemébe. Külömben többnyire leeresztette hosszúpillás szemhéjait, az alól szillogatott érdeklődve, fürkészve a szomszédjára.

Ottó végtelenül boldog volt. Különösen estebéd után, a terrazonon, a holdsütötte, de egyébként ki nem világított dór-oszlopok tövében. Érezte, hogy a Miczi szeme rajta pihen.

A fenséges falusi nyugalom méla esőndje (a melybe csak itt-ott szűl bele egy-egy kelepelő golyamadár vagy túlbuzgó puli) hódolatra birta az emberszíveket is. Halkan, szagotlan folyt a társalgás, szóval meg nem határozható érzésfoszlányok, néma vágyak, vakmerő remények, túlvilági sejtelmek röpködtek szerte-széjjel a levegőben s nesztelenül cserélődtek ki, ha találkoztak.

Ottó arra gondolt, mily szép volna egy páros séta a holdfényben úszó parkban a Miczi oldalán. A leány meg arra, hogy tulajdonképen miért számízte magát az ő hallgatag vizavija hét egész esztendőre, mindenről lemondva, a mit szeretett? Homályosan sejtett valamit s a valósághoz igen közel járt a sejtelme. Elhatározta, hogy még aznap végire jár a valónak.

Ez az elhatározás és a szerelmes férfi gondolata ime ilyen misztikus módon találkozott, cserélődött ki s vált később valósággá.

Guszti alig hörpintette ki theját, búcsút mondott a társaságnak, meg Jóska és Birmát idején bevezethesse a kiskastély villamos berendezésének fortelyaiba.

Egy hulló csillag megvált az egétől, pillanatra fényes sáv jelezte bukása nyomát, aztán megsemmisült az is. A kastély tornyán elrikkantotta magát egy fülesbagoly, surrogó denevérek kacskaringóztak az oszlopok körül. A jóképű pufók hold csak nevetett mindezen a hiábavaló üzekedésen, aztán megbújta magát egy rongyos felhőkárpit mögé.

Miczi rossz néven vette az eltűnését.

— Ottó — mondta tompán rezgő hangon — Ottó el akartalak kísérni, de most már a sötétben nem lehet.

Csend. Csak a megszólított férfi keblének fujtatása volt hallható; a hangja később jött meg.

— Jőjjön, majd visszakisérem, én látok a sötétben is.

— Valamit kérdezni akarok magától és mondani is akarok valamit — indokolta meg a leány indítványát.

A szülők nem szóltak bele a szívek versenyébe.

Ottó felállott és búcsút mondott a családnak. Miczi egy oszlophoz támaszkodva várt rá. Szó nélkül a karjába ölelt, midőn az általános búcsúzkodás véget ért.

A grófné a távozók után kiáltott.

— Megvárunk benneteket, ne maradjatok sokáig.

A leánynak igen meleg volt a karja, de azért, mintha fázott volna, reszketett. A férfi domború homlokára kicsapott a hó. A parkba szolgáló lépesőzetig szó nem került az ajkakra. Ott

megállott Ottó lélekzen. Igen hosszú, mély lélekzetet vett; beillett volna sóhajtnak is.

— Miért nem megyünk? — kérdezte Miczi.

— Hiszen megyünk... De miért reszketesz?

Fázol?

— Nem fázom, csak izgatott vagyok.

A férfi is az volt, de azért megkérdezte:

— Mitől Miczi? Félni nincs okod.

— Nincs... Egyéb az, a mi engem izgat, nem a félelem.

— Mi?

— Egy rejtély, a minek a kulcsa a kezeden van.

— Beszélj.

— Miért mentél Indiába? Miért maradtál ott hét esztendeig?

A grófnak megcsuklott a torka; a váratlan kérdés igen ránehézedett a szívére. Ismét megállott. Nem tudta, mit feleljen. Összeveszték a gondolatai s megrázták a keblét. Ünviódása közben előbújt a hold s megvilágította verejtékes arcát.

A leány belenezett biztatólag, teljesdenteli szemmel.

— Miért nem felelsz Ottó?

— Majd máskor, — töredezte a férfi — most még nem lehet.

— Miért nem lehet?

— Egy életről van szó... Száz életre való boldogságról... Most lélekzen is alig tudok... Hagyj lélekzen.

Miczi nem faggatta tovább a férfit. Hiszen eleget tudott. Megtudta tőle: hangja remegéséből, keble emelkedéséből, szeme tükréből, hogy nem csalt a sejtelme. Tormássy Ottó gróf szerette őt s miatta volt hét évig Indiában. Meg volt hatva.

— Menjünk, — nógatta az érte epedő férfit — térjünk vissza, mamáék várnak.

— Maradj még egy kicsit — kérte a Góliáthember.

— Nem maradhatok, — válaszolt a leány — legfőjebb addig, a meddig megmondom neked...

— Mit?

— Hogy érezd magad boldognak közöttünk, te minden boldogságot megérdemelsz.

Kezét kivette a férfi karjából s a férfiba

LOVAG HOEN MIKSA, A SAJTÓHADISZÁLLÁS PARANCSONOKA, A KI MOST LÉPETT ELŐ VEZÉRŐRNAGYGYÁ. Jely Gyula főlvele a sajtóhadiszálláson.

tette. De menten elkapta, midőn az túlaradó szíve ellenállhatatlan nyomására egy csókot lehelt rá.

Igaz, hogy égetett a férfi lehellete, de az

még nem indokolta meg ezt a fordulatot. Különösen, hogy nagyon hirtelen volt a leány kézmozdulata, szinte visszautasító.

Ottó egész oda lett; nem tudta tájékozni magát. De beléje nevelt nagyúri önfegyelmé hamarosan lebirta zavarát. Egész elfogulatlan hangon kért a leánytól bocsánatot.

Erre Miczi is visszanyerte előbbi meleg, biztató kedvességét.

— Nem tesz semmit, Ottó, — mondta minden gúny nélkül, sőt mély érzéssel — semmit se tesz, hét év alatt el lehetett azt felelteni, hogy lánynak kezét csókolni nem szokás.

Most már kérte az Ottó karját, úgy vezette magát vissza a terraszra rávárakozó szüleihez. Kedvesen, melegen üdvözölte a férfit.

— Jó éjt, kedves Ottó, almodj szép álmokat s teljesedjenek az álmaid.

Tormássy visszatért a parkba, Miczi a kastélyba ment szüleiével. Teljesen nyugodt volt, mintha misem történt volna. Szülei nem faggatták, nem találtak rá okot.

Ottó már vagy egy félórát bolyongott a kertben. Hogy magára maradt, levetette az úri fegyelmét vértetét s szabad folyást engedett tépelődő elméje kétségeinek.

Mi történt vele? Ki az a leány, a kit imád? Angyal-e vagy sfinx?... Mindegy, törte le az indulatait, ha angyal, ha sfinx. Neki adja a lelkét, de ha úgy kívánja, a véré is neki adja. Határozott!

Gyors lépésben haladt a kiskastély felé. Guszti még ott pőfékel a terrazonon. A szobák ki voltak világítva.

— Miért nem feküdtél le, Guszti? Álmos lehetsz.

— Csak akkor vagyok álmos, mikor akarom.

— Mit csinálnak Birma és Jóska?

— Összebarátkoztak. Durákoznak és isznak.

Több kérdést nem tett a gróf, szólanul kezét fogott a termetes úrral s a szobájába vonult. Minden segítség nélkül vetkőzött le.

Egy óráig még sétált a szobájában, aztán elővette édesanyjától örökölt imádságos könyvét. Lapozgatott benne, míg ráakadt a Miczi gyermekkori arcképére. Aztán imádkozott belőle. Isten szava megnyugtatta. Csakhamar elaludt.

(Folytatása következik.)

SERESÜLTEK EGY VASUTI ÁLLOMÁSON.

1. Német trén Galiciában. — 2. Egy tábori mészáros szekere. — 3. Tábori mészáros húsfüstölője. — 4. Tiroli vadászok pihenője a rajvonat mögött. — 5. Pihenő honvédek. — 6. Tábori mészárszék.

AZ ÉSZAKI HARCOZTÉRRŐL. — Balogh Badolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvételei.

1. Telefondrót fektetése a hóban. — 2. Honvédtiszt lakása a lövészárkban. — 3. Hófúvás. — 4. Gépfegyver-állítás a lövészárkban. — 5. Honvédország hóköpenyben.

AZ ÉSZAKI HARCOZTÉRRŐL. — Balogh Badolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvételei.

HÁBORÚS HULLÁMOK.

— Grey. —

Fizikai eleségünket lefokozta a háború. A kenyérünk kisebb lett és feketébb. De szellemi táplálékunk rangban emelkedett. Ha újságot veszünk a kezünkbe: történelmet olvasunk. A könyvpiacon legérdekesebb újdonságait pedig az élő világ legnagyobb előkelőségei: uralkodók, kancellárok, külügyminiszterek, nagykövetek irták. Ezek az irodalmi alkotások már a palástjukban is színesek. Vörös könyv, Fehér könyv, Kék könyv, Sárga könyv. A *czég*, a mely az eredeti kiadást közreadja, nagyon előkelő. Minden hatalom külügyminisztériuma. Tartalmuk: a világháború előzménye diplomáciai aktákban, uralkodók távirataiban, vezető államférfiak parlamenti beszédeiben. A színes könyvek bibliotékája tehát igazgatóan érdekes olvasmány. Egészében is: egyes részeiben is. Tárgyi nevezetessége mellett olyan érdekességei is vannak, a melyeket individuálisnak mondhatunk. A stílus az ember. A diplomáciaiak megvan a saját külön nyelve, de ez a nyelv nem olyan uniformis, a mely megszüntetne minden egyéni vagy faji sajátosságot. A színes könyvek tartalma a figyelmes olvasó számára egy nagyszerű galériájával szolgál e halhatatlan kor vezető férfainak a legnagyobbrendű felelősség pillanataiban mutatván egyéniségüket. E nyomtatott muzeumnak nincs oly zuga, nincs oly sora, a mely fölött elbágyadt érdeklődéssel surranhatna el a tekintetünk.

Grey.

E kemény és rövid névben mintha a nagy összeomlás, a Béke katasztrófájának recsegését hallanók. A portréját már előzetesen is volt bő alkalmunk megismerni. Arcza hibetelenül éles vonásaival, árnyékos szögletességével, rejtőzködő szemével: egy ragadozó madáré. Bizalmatlan és gyanút keltő. Szimpatikus csunya férfiak is vannak és antipatikusan szépek. Grey nem ezek közül való. Valami nagyon nyugtalanító, sőt riasztó van a tekintetében és ez bizonyára megmaradna akkor is, ha a vonásai szépek lennének. De nem szépek. A Heep Urias feje ez, a mely most egy vértengerben fűrészti rejtelmes tekintetét.

A nyomtatott muzeumban ő a *Kék könyv*, az angol aktagyűjtemény *clou*-ja. Itt hallhatjuk a hangját: 1914 augusztus 3-án az angol alsóházban elmondott beszédjét, a mely Nagy-Britannia kardját a hüvelyéből kirántotta és a

véres konfliktust a világ legóriásibb küzdelmévé szélesítette. Egy ilyen beszéd mindenestre megkövetelheti figyelmünk legnagyobb feszültségét: micsoda grandiózus szerkezet lehet az a rugó, a mely egy világot tudott a sarkaiból kivetni? Olvasunk: és idegeink elszibbadnak a végtelen és lesújtó meglepetés bénító súlyától.

A nagy államférfinak nem kell okvetlenül nagy szónoknak lennie. A két erény bizonyára nem összeférhetetlen: de nem is föltétlen velejárója az egyik a másiknak. Ciceró igen nagy szónok volt, de mint diplomata merev és nem hibátlan látású. *Bismarck* viszont nem volt nagy szónok abban az értelemben, hogy a művészet átsugározta volna minden megnyilatkozását. De van valami, a mi ékesszólóvá varázsolja azt, a kiben megtermett, a kiben él és a ki által megnyilatkozni kíván. Ez: a *gondolat*. A gondolat napvilágra akar jönni még pedig a maga lehető legnagyobb teljességében és nem nyugszik addig, a míg ez nem sikerült. A rhetornak ez nem nehéz, a nem szónoknak keserves föladat, de meg kell eszelednie és fáradságának dicsőségese jutalma, hogy tudott oly nagyot és szépét mondani, a mi föl tud gyűjtani, meg tud győzni vagy meg tud nyugtatni egy egész világot. Ez adott a nem szónok Bismarck ajkára nagy pillanatokban mondatokat: a melyek zászlói lettek nemzeti közfelfogásoknak és történelemalakító mozgalmaknak. Mert ujonnan megismert igazságot kodifikáltak vagy milliók sejtelmét tudták világosan megfogalmazni.

Hogy az emberi elme megnyilatkozásának egy új remekét reméljük sir Edward Grey e végtelenül és végzetesen nevezetes beszédében, ehhez való jogunkat nem vehette el az, hogy az angol külügyminisztert eddig nem mint az ékesszólás mesterét tisztelték. A pillanat, a melyben elmondotta, a mozdulat, a melyet megindított, a felelősség, a melyet magára vett, oly óriási és oly rendkívüli volt, hogy ez a tartalom a maga méltó köntösét követelte a magyarázatban és megokolásban. Az embernek hozzá kellett nőnie a grandiózus pillanat és a grandiózus felelősség ihletéséhez. Ha nem is egy egész beszédben: de legalább egy mondatban. Abban, a melyet a világ fölfordulását kikényszerítő és megmagyarázó gondolat exploziójának nevezhetünk.

Ezzel a feszült várakozással eszszük végig magunkat sir Edward Grey történelmi beszédjének sorain és a gyönyörtelen munka végén

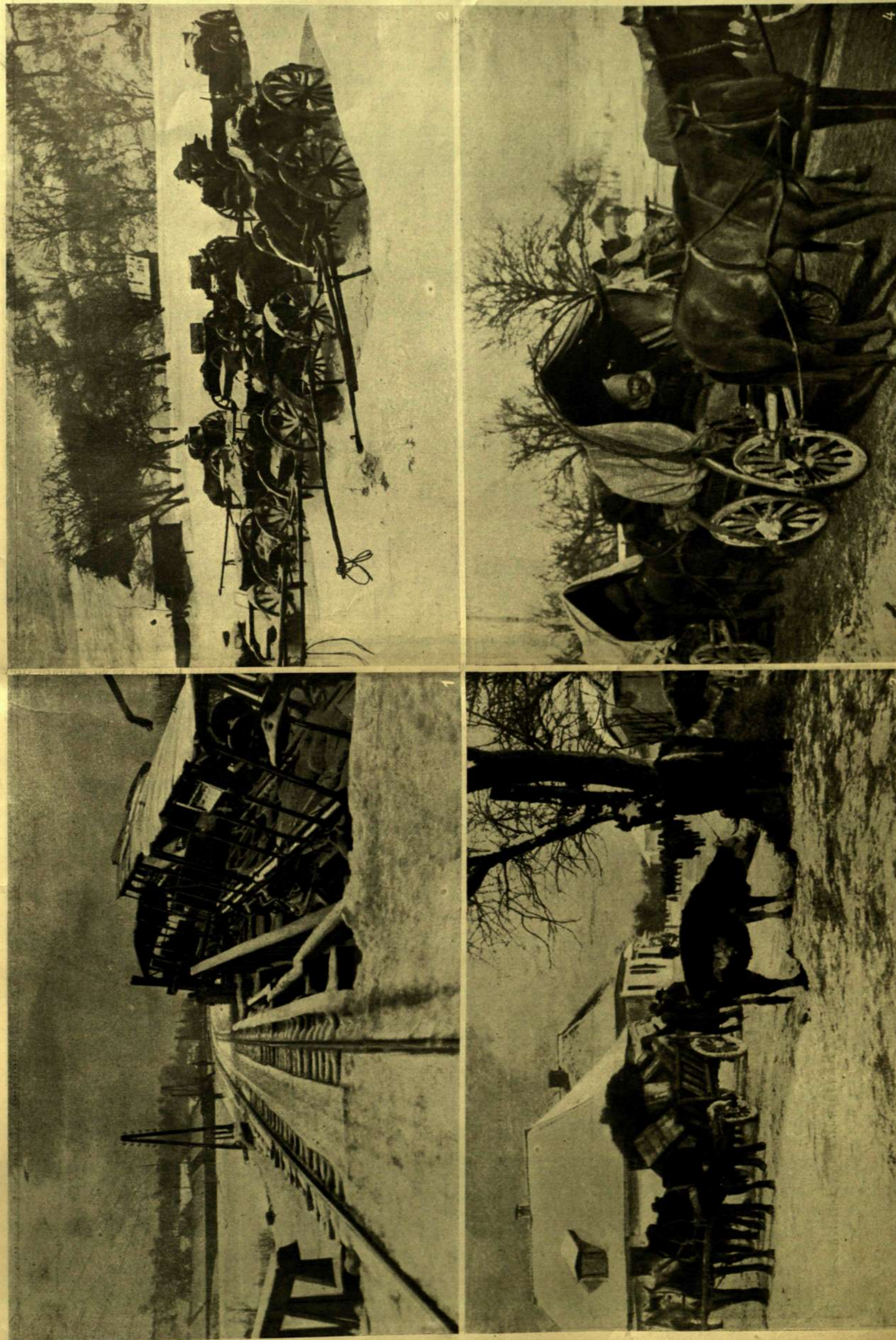
ijedten kell megállapítanunk, hogy a nagy világmegmozdulás összes eddig nyilvánosságra hozott okmányai között ilyen nem szárazat, hanem üreset, nem lendület, hanem gondolat, nem meggyőző erő, hanem jóhiszeműség nélkül való, a ravaszágában ilyen naiv és a rosszhiszeműségében ilyen ügyetlen aktát nem találunk. Soha államférfinak meglepőbb és nagyobb fontosságú lépést megmagyaráznia és megokolnia nem kellett, mint Edward Greynek ebben a beszédében és soha nagyobb vállalkozás nagyobb defecitvel, mint ez a beszéd, nem zárult. Már akkor se volt titok, a mi azóta ezerszer megigazolódott bizonyosság lett, hogy az angol kormányának nem egy elkövetkezett kényszerűséget, hanem egy minden kénszer és minden *beallható* ok nélkül való eltökéltséget kellett megokolnia. Tehát legalább is a fiskális ügyességnek egy kiváló produkeziójára volt szüksége. De a mit Grey adott: egy egyszerű sommás pör vitairatának is szinte szárnalmas. A helyzetnek az a meg nem értése, a mit az angol lapok a verbuválás első kudarcainál oly keservesen panaszkodtak, mintha ezzel a beszéddel indult volna meg. Egy, mint döntő matériára, folyton a maga kijelentéseire hivatkozó, végtelenül hiu ember aprólékos és tudákos okoskodása, minden képesség nélkül legalább arra, hogy vékonyka argumentumaiból egy vastag kötelet sodorjon, a melyre az elhatározás irtózatosan nehéz tömegét erősíthesse. Az eszmefűzések megindulnak és — elenyésznek vagy összegubancolódnak, semmi érv meg nem izmosodik, szürke és lapos szótömegek és mondat-mocsarak és az ingovány végén véres rém. A *Háború* . . .

Régi igazság: Kis emberek a nagy állások felelősségében, ez a nemzetek kiélttségének jele, a melyek eljutottak a zsák fenekére. Edward Greynek a végzet megadta a legnagyobb alkalmat, hogy megbizonyítsa a maga kicsinyességét. Eszünkbe jut, hogy mikor *Balfour* elnépszerűtlenedésével a liberálisok többségre jutottak, kormányra kerültek és sir Edward Grey mint apai örökséget foglalta el a külügyminiszteri széket, egy unionista londoni lap ezt írta: «A liberálisoknak már a nagy Gladstone óta hagyományuk, hogy rossz külpolitikát csináljanak. Ezt a hagyományt most a legjobb kezekben látjuk . . .»

Szöllösi Zsigmond.

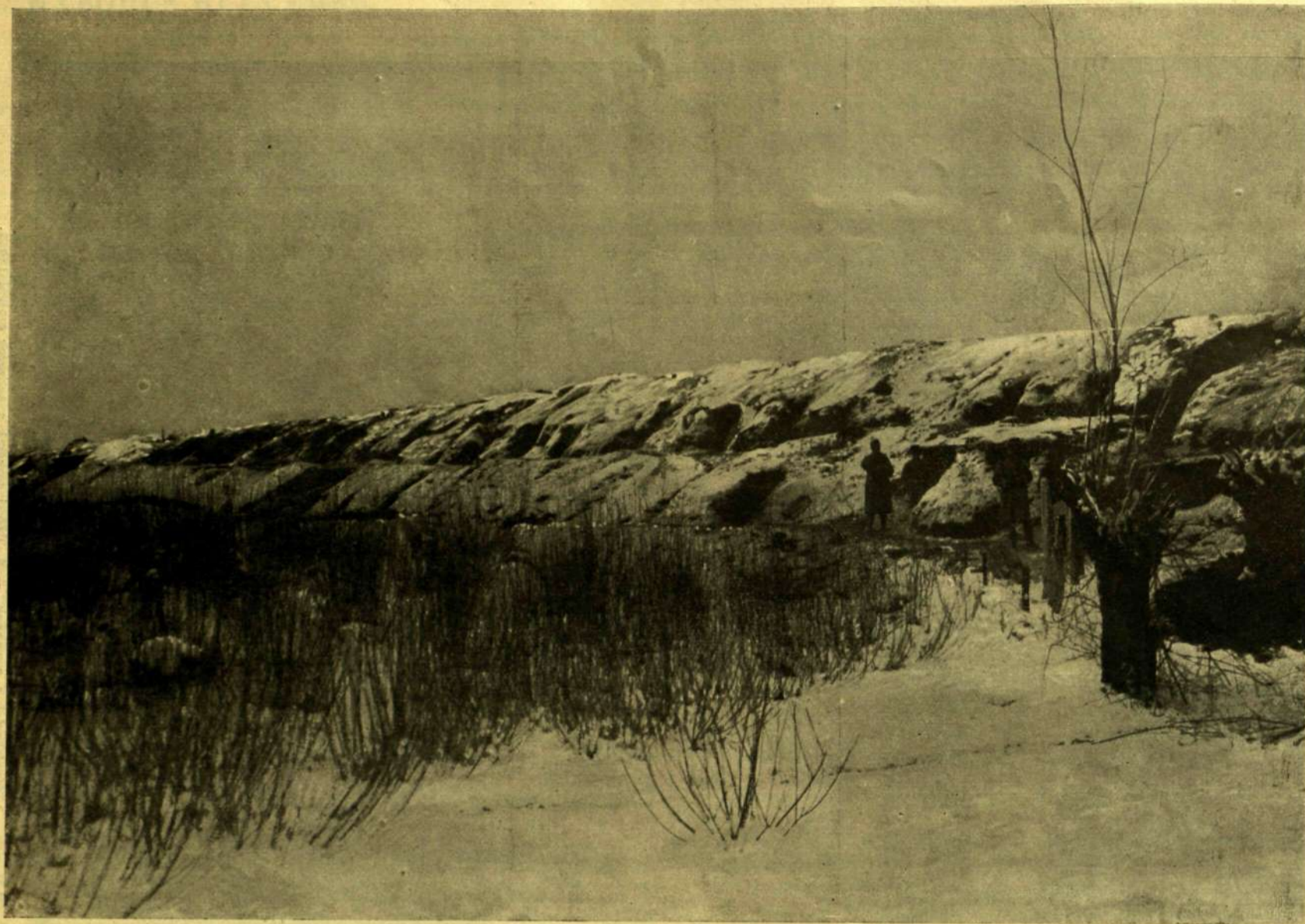

TRÉNTÁBOR FELVONULÁSA A KÁRPÁTOKBAN. — Jolly Gyula, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

1. Egy felrobbantott és részben itéglélesen helyreállított vasúti híd a Kárpátokban. — 2. Tüzérségi tréning a hóban. — 3. Megérkeztek a csomagok. — 4. Fajusi szekerek a hadsereg szolgálatában.

AZ ÉSZAKI HARCSTÉRRŐL. — Jolly Gyula, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

RAJVONAL A DUNAJECZNÉL. — Két egymás fölötti sorban a lakások.

STIROLI FALU A DUNAJECZ MELLETT.

AZ ÉSZAKI HARCZTERRŐL. — Balogh Rudolf, a harcsterre kiküldött munkatársunk felvételei.

HONVÉD ŐRJÁRAT VISSZATER A LŐVÉSZÁROKBA.

KARÁCSONYI ÜDVÖZLET AZ OROSZOKNAK. (Az első lövés, melyet karácsonykor tettek egy 30'5-es moszárütegéből.)

AZ ÉSZAKI HARCZTERRŐL. — Balogh Rudolf, a harcsterre kiküldött munkatársunk felvételei.

VELICS ANTAL.

1855—1915.

A múlt héten oly tragikus körülmények között elhalt Velics Antal érdekes ember volt és érdekes alakja irodalmunknak. Nem tartozott a nyelvtudomány szakszerű művelői közé, de önálló, sőt vakmerő gondolatai nevét ismertté tették a magyar-kinai nyelvrokonság-theoriáját a közismertség gyakran torzító fényével vette körül. Ha ez a theoria elfogadhatatlannak látszik is, — Velics műveinek olvasása után sokkal kevésbé az, mert ő csupán azt állította, hogy az összes nyelvek közös eredetűek, így tehát a kínai és a magyar is, — a mi elvégre épen olyan nehezen czáfolható, mint bizonyítható állítás.

Dr. Lászlófalvi Velics Antal 1855 márczius 13-án szül. Szécsényben. Atyja, Lászlófalvi Velics Antal már 1859-ben elhalt; anyja szül. Haynald Teréz és nagybátyja, Haynald érsek, gondoskodott a gyermekek neveltetéséről, kik közül az egyik, Lajos ma bajorországi követünk, a másik, László, ismert jezsuita páter. Gimnáziumi tanulmányait Selmecezen, Kalksburgban és Kalocsán végezte. Mérnöki pályára készült, de önkéntesi éve alatt tifuszba esett és ennek következtében egyik szemének látóképességét elveszítette s le kellett mondania a technikai tanulmányokról. Erre az orvosi pályára lépett, a budapesti, párisi és bécsi egyetemeket látogatta és 1879-ben Budapesten orvostudorrá avattatott. Hat évig dolgozott a Rókus-kórházban, főleg az idegbajokat tette tanulmány tárgyává. Orvosi szaklapokban több értekezést tett közzé. A 80-as évek közepén meggyöngült egészsége a rendszeres orvosi gyakorlat abban hagyására készítette, de azért még évekig nagy tevékenységet fejtett ki jótékonyaságból a szegények gyógykezelése körül.

A nyelvtanulmányok iránt ifjúkorától kezdve nagy vonalmat érzett, mint kezdő egyetemi hallgató már 10 különböző nyelven olvasott. Az idegen nyelveket rendkívüli gyorsasággal sajátította el. Nyelvismeretét folytonos utaz-

VELICS ANTAL.

gatással gyarapította, bejárta jóformán egész Európát, Palesztinát, Egyiptomot, Algirt, később Indiát, Japánt, Kínát és Észak-Amerikát.

Az orvosi gyakorlat abbahagyása után főleg a keleti nyelveknek szentelte idejét. Arab, perzsa és török nyelvtudását a Magyarországi Kínestári Defterek lefordításánál értékesítette. Ezek Magyarországot török közigazgatására vonatkozó hivatalos okiratok, melyek a rendkívül nehezen megfejthető sziákot vagy kirma írásban vannak szerkesztve. A két kötetes munkát a Magy. Tud. Akadémia adta ki 1886—1890-ben.

Hozzáfogott az Ebers-féle papyrus lefordításához is, mely az ó-egyiptomi orvostudományt

foglalja össze hieroglyph írásban, de Joachim berlini orvos megelőzte e mű közzétételében.

1897-ben kezdett foglalkozni a kínai nyelvvel. A kínai és japán nyelv kutatása összehasonlító nyelvi tanulmányokra vezette s legismertebb művei, melyek magyarul, németül, franciául, angolul és japánul jelentek meg, erre vonatkoznak.

Velicsnek, habár orvos volt, nyelvi tanulmányai, utazásai és a nyelvek eredetére vonatkozó theoriái voltak mindig érdeklődése előterében, egészen haláláig. Nem nyelvésznek készült, csak Vámbéryra emlékeztető ritka nyelvteljesége vezette a nyelvészetre. Érezte dilettáns voltát és nem is csinált titkot belőle. Sohasem kívánta, hogy fejtegetéseit a tudomány szavának tekintsék. Két főgondolata volt: az egyik az, hogy a világ valamennyi nyelvének legtöbb szava hangutánzásból ered, a másik az, hogy a világ nyelvei mind közös eredetűek s a közös ősnyelvhez a kínai áll legközelebb. A szavak elemzésével, őserelmük kutatásával összefüggő láncolatot iparkodott teremteni a szavak rendezetlen halmazában s ezzel megkönnyíteni különösen a keleti nyelvek gyakorlati tanulását is. A nyelvek közös őselemeiben vélte megtalálni azt az alapot, mely egy mesterséges világnyelv megalkotására a legalkalmasabb. Mindezen gondolataiban a fanatikus törhetetlen hitével bizott. Nagy tudásának minden ujonnan megszerzett atomja kedvez gondolatait látszott bizonyítani. Alapgondolatai komoly tudományos problémák, melyekre végleges választ még nem adott a tudomány. Velics a szaknyelvészeket várta gondolatainak kiépítését, sőt tudományos érvekkel való bebizonyítását is s bár nem tudta a szakkörök elismerését kívívni, meggyőződéssel várta azt az időt, a mikor merész gondolatai termékenyítőleg fognak hatni a tudományra.

Épéssel nem lehetetlen, hogy valamelyik gondolata egyszer még visszatér a nyelvészetben, s akkor a dilettáns visszautasított eszméjéből a tudomány sarkalatos tétele alakul ki.

KÉSZÜLNEK A FEDEZÉKEK.

FEDEZÉKEK.

SEBESÜLT KÖTÖZÉSE.

FÖLDALATTI LAKÁS BEJÁRATA.

AZ ÉSZAKI HARCZTÉRÉRŐL.

A HÓ, MINT A HARCZOK AKADÁLYA.

A városi ember elképzelni is alig tudja, hogy minő nagy mértékben képes akadályozni a közlekedést a hó. A fővárosban például a most elmúlt napok alatt, noha tekintélyes volt a hórétég, azt tapasztaltuk, hogy nemcsak a villamosok jártak rendszeresen, de az egyfogatú bérkocsik keshedt öreg lovai is koczogó lépésben rötták az utcákat. Mikor pedig a hólapátolók munkába állottak, alig látott valami fennakadás s alig 24 óráig tartó csekély méretű kalamitásnak tünt fel az egész havazás.

Pedig még az alföldi síkokon is felette nagy mértékben tudja akadályozni a közlekedést a magas hó. Illusztrálás gyanánt mondom el néhány esetet. 1890 januárban Kesztemény vidékén gazdálkodván, elfogyott a majorban levő takarmány, egy olyan kazalból kellett a szénát hoztatnom, a mely körülbelül egy kilométernyire feküdt. Hogy üres szekérrel oda-juthassanak embereim, huszonnégy ökröt kellett a szekér elé fogni. Aztán háromszor vagy négyszer üresen járatom ide-oda a szekeret, hogy megtaposuk a havat s csak aztán lehetett a szénával megindulni. De akkor már más ökröket kellett járomba fogni, az előbbieket ki-dőltek volna. Úgyane télen eseléd változás volt a nővéremmel s olyan szomszéd majorból hozatta az új bérést (ugyancsak Pestmegye sík területén), a mely egy óra járásnyira feküdt, de a hova rendes és elég jó út vezetett. Egy béres ember összes holmija át nyom néhány mázsát, a hóra való tekintetből nővérem mégis hat ökröt fogatott a szekér elé. És a szekérrel másnap este birtak hazaérkezni, utközben kölcsön kérve tizenkét ökröt és két bivalyt, melyeknek egyike másnapra megdögölt a nagy erőltetéstől. Egyik szomszédunk ispánja gyalogembert küldött be a 7 kilométernyi távolban levő postára s embere csak másnap jött haza. Nem akarta neki elhinni, hogy folyton utban volt, kivéve az éjszakát, melyet egy utbaeső tanya töltött. Maga indult el az uton órával a kezében s két óra alatt nem tudott tovább menni egy kilométernyire.

(Annyi körülbelül, mint a budapesti Andrássy uton az oktogontól a Vilmos császár utig). Egyszer nővéremmel akadtam el a hóban százlépésnyire a nagybátyám házához; utat kellett taposnom nővérem részére ezen a kis darabon s ő is, én is holt fáradtan érkezünk meg.

Ezek a nehézségek mértéket adnak ahhoz, hogy képet alkossunk magunknak a téli háború nehézségeiről. S itt figyelembe kell vennünk azt, hogy hegyek között a hó sokkal magasabb szokott lenni, mint a síkon, valamint azt is, hogy a sereg nem mehet egyetlen oszlopban egyetlen uton, hanem fel kell használnia a mellékutakat is, sőt a jobbra-balra fekvő úttalan területet is. Sok ezer lovat, marhát és terhelte szekeret is visz magával. Aztán ott vannak vele a nehéz ágyúk, melyeket jó talajviszonyok között is nagy fáradságba kerül állásaikba vontatni. Hát még hegynek fölfelé a magas hóban! Alig elképzelhető nehézségek állhatnak ilyenkor elő.

Ezek a nehézségek okozták, hogy a régi időben télen, a mennyire csak lehetséges volt, nem viseltek háborút. Mikor beállt a hideg, hazaeresztették vagy városokba szállásolták el a katonaságot. Így tettek még a törökök is, a kiknek pedig állandó hadseregük volt a régi időben is s a kik Demeter napján mindig abbahagytak minden hadakozást.

Azért e háború elején is az volt az általános felfogás, hogy a tél folyamán, vagy teljesen szünetelni fognak a harcok, vagy pedig farkasszemet nézve egymással a seregek, legfőkébb apró csatározásokban fogják háborgatni egymás előőrseit.

Csak Hindenburg gondolkodott másként. Ez a párjanélküli hadvezér, ki ép a hadifelvonulásokban s a hadsereg felállításában elsőrendű művész s a ki a stratégiában magát Napoleont is messze túlszámalya: már a múlt őszön kijelentette, hogy télen fokozottabb mértékben fogja folytatni a háborút. Mert a megfagyott talajban nem bújhatnak el előre a föld alá — úgy mond — az ellenségei. Ezt a kijelentést kételkedve fogadta akkor sok szakférfi és az mégis fényesen valóra vált.

DR. LÁZÁR GYÖRGY, SZEGED VÁROS ELHUNYT POLGÁRMESTERE.

De a ki elgondolja, hogy minő nehézségeket képezett ennek a vállalkozásnak útjában a lengyelországi hó, mely az idén szokatlan magasságban takarta be a talajt, az csak a legnagyobb elismeréssel és bámulattal tekinthet fel a vezérre, a ki ilyet mert s a katonaságra, a mely ilyet végbevitt.

De nem kevésbé volt dicsőséges az a másik ezzel párhuzamos vállalkozás, a melyet a mi katonaságunk hajtott végre, midőn a legnagyobb hóban és hidegben tört a kárpáti szorosokba s elfoglalta azoknak hágóit, melyeket jól megerősített állásokban levő ellenség védelmezett.

Olyan haditény ez, a melyhez fogható nem sok van följegyezve a hadi-krónikákban.

EGY BOMBA TÖRTÉNETE.

Lengyel regény az 1905-iki lengyel forradalmi mozgalmak idejéből. (Folytatás.)

Irtta STRUG ANDRÁS.

Az orvos azonban felismerte a szokatlan halványságot Kama arcán és azt is, mily feltűnően csillognak a szemei a fátol alatt. El volt változva, szokatlanul szép volt.

— És milyen furcsa volt ez az improvizált dialógus is!

Az orvosban jelentkezett az — orvos.

— Önnek pihennie kell küssé. Mindez nagyon szép, de a siker kedvéért...

— Nem tudom, mit akar. Látja, hogy sietek... Adjon egy pohár vizet.

Mikor az orvos a vízzel visszajött, így szólt:

— Víz, igen, de ez a ti varsói vizetek... Ebbe még való valami, a jó íz kedvéért...

— Ugyan hagyjon, nem hiszek a poraiban, doktor úr...

— Por, por, — mormogta az orvos a gyógyszeres szekrényében foglalatalkodva.

Aztán így folytatta:

— Ha az emberekben hitet támasztatok azokban a pirulákban, a melyekkel a betegeket, a kiknek neve ezári uralom, megmérgezték, akkor hihettek az én poraiban is. Látja, elvtársom, én nem képzeldóm abban, hogy a társadalom betegségeit meg tudom bombákkal gyógyítani, még ha világos börtokokban vannak is, de az emberi esendőséget ismerem. Erre való vagyok én. Hogy mondja az evangélium? A lélek kész, de a test erőtlén. A test, kedves elvtársom... Csak igya meg. Hiszen csak úgy remeg a keze...

Jó, de csak ha nincs nagyon rossz ize... csak épen hogy békét hagyjon nekem...

— Nincs semmi ize...

Kama egy hajtásra kiitta, de mikor a poharat letette, olyan hevesen tette le, hogy egyet csörrent és cserepeket tört.

— Ez szerencsét jelent...

— Igen, úgy mondják... Mindenesetre bocsánatot kérek...

A bomba eltűnt a prémkabát alatt vagy vala-

hol másutt. Talán a muffban, gondolta az orvos, a ki egy pillanatra kiment a szobából.

— Tehát vizontlátásra...
— Vizontlátásra, doktor úr... Vizontlátásra...

Kisuhogott, elegánsan, illatosan, mintha bálba menne.

Az orvos az utcai szoba ablakánál állt és óvatosan kinézett a függöny és az ablakkeret közti résen.

Hallotta a becsapódó kocsiját tompa zaját. Két erős sötét ló megindult. A bakon dús prémes bundájú kocsis és lakáj ült, ezilinder a fejükön.

Elindultak.

Az orvos kapkodó sietséggel kezdett öltözni. Azonnal a színházterre akart hajtatni, mert azt hitte, ott fog valami történni.

Az előadás már meg kellett, hogy kezdődjék — gondolta — tehát úglátszik, tudják, hogy ő a második vagy harmadik felvonáskor jön el... Mit is játszanak ma?... Vagy épen a vár előtt, mikor hazamegy? De hát akkor minek ez a toailette?

Visszatért a lépesőházból. A kíváncsisága elmult.

A mi most törtéendő, egyszerre tökéletesen közönségesnek tünt fel előtte s teljes lelki nyugalommal mondta magában: Majd elolvasom holnap az ujságban.

Ekkor azonban valami nagyon érdekeset felelt fel a pillanatban, a melyet az imént át-élt, valamit, a mi egy bizonyos teoriát, a melyet kidagolt magának, látszólag megerősített. Irásztalához ült és buzgóan kotosztotta a tollal a tintában, hogy benyomásának szubtilis momentumát frissen tetten érje. Valami nagy, roppant szegénykezés volt benne, logikátlan és semmivel sem indokolt, mégis teljesen világos és megezőfolthatatlan. Közben ez a szegényezés nyomtalanul eltűnt. Ezt a jelenséget le kellett szögezni.

Meg is tette szagatott mondatokban, melyekben nem volt főnév és ige, ellenben annál több felkiáltójel, kérdőjel és aláhúzás. Csakhamar azonban felugrott és az ajtóhoz fordulva, a melyen Kama kiment, hangosan odakiáltott: Nincs halál! Megértitek, — nincs halál!

Csak most győződött meg róla, hogy épen az, a minek nemlétét olyan megezőfolthatatlan módon bebizonyította, (küssé későn, de alaposan), hogy épen ez volt az, a mi a gondolatait megzavarta, őt tévútra vezette és az egész idő alatt, a melyet a halálhozó eszköz szomszédságában töltött, kínozta. Hogy ez volt az, a mi kísértette és azt parancsolta neki, hogy a halállal játszon és bolondságokat kövessen el. És még hozzá csak fikció volt!

Nincs halál! — irta le még egyszer nagy betűkkel. És ekkor valami különös dolog történt.

Hirtelen valami tompa, elfojtott dördülést hallott, a melytől az ablakok megcsördültek és a lámpa lángja remegett. Minden eltűnt, aztán a sivar utca mintegy fátollal vonódott be és az utcai sár közepén hevert Kama, agyonütve, megfertőzötve, drága ruháinak füstölő rongyaiban. Mellette a leszakított fej összezúzott arcaival, köröskörül elszórvva egy ember maradványai, a ki egy pillanat előtt még élt, egy pillanat előtt még itt volt nála.

Az orvos zokogó, borzasztó, görcsösen ideges sírásban tört ki, vonaglott és hempergett a divánon. Nagy lankadságot érzett. Úrességet érzett a fejében. Sorban egymás után megszűntek a dolgok létezni. Mély álomba esett az utolsó napok kinszenvedése után.

Az íróasztalon égett a lámpa és megvilágított egy tucsat szétszórt, mintegy lázban teleirt papírlapot s a szobában még ott szállongott a finom illata a parfümnek, melyet Kama otthagytott.

A bomba odasimult a leányos kebelhez, ránehezedett és szorította; hideg érintése didergést keltett, olyan hideget árasztott, mintha már megkezdte volna halálos munkáját. Az élő, meleg test megrezketett a halál fagyos érintésétől. A szív érezte a nemlét hidegét.

A lovak előre vágáltak, könnyedén siklott a kocsi gummis kerekeim. A fülhomályos ülésre bepislógott a világ csillogása és alakjai, a világ úgy repült el a leány mellett, közönségesen, mindennapi és mégis oly idegenül. Az utca lármája tompán, mintegy nagy távolságról ha-

tolta be. Valami máris eltávolította a világból, eltávolította az élettől.

Minden gond becsukta maga mögött az ajtó. A gondolatok megszakadtak, eltökélek, aggodások, remények megszűntek. Egy, egyetlen dolog maradt fenn a világban: az ő tette. Egy végtelen sivatagban állott vele szemlélő szemben és telezárta magát vele halálos szerelmenben. A lélek minden kívánságának, minden erejének és az ész minden hatalmának csak egy egyszerű feladata volt; el voltak feledve a fáradságos előkészületek, megvitatások, a veszedelmes nehézségek. Minden könnyűnek tetszett és a lélek megkönnyebbülten lélekelt, mintha a dolog már végre volna hajtva.

Még csak egy dolog maradt — ez az utolsó, gyors, könnyű dolog. Oda vitték most a lovak gyors vágatással és rámosolygott a diadal napfény öröme. Ebben az utolsó pillanatban kellemes volt neki ez az előkelő elegancia, ez a luxus, a melyet sohasem ismert. Érezte saját szépségét és a tetta, a melyre készült, büszkeséggel töltötte el. Szép, tiszta gondolatok, mint lángoló villámok csaptak fel. A valóság megszűnt, az élet hallgatott. Kama nem sajnált semmit, a mit elhagy. Ebben a pillanatban végtelenül, gyönyörteljes önszeretettel volt a tettebe szerelmes, új világába, önmagába. És a bomba hideg, vas terhét úgy érezte magán, mint egy soha nem ismert, részegítő gyönyör érintését.

II.

Komorán mered a Visztulára és a Visztulán túl a széles, sivatárságra, a varsói királyi vár. Hatalmas formái már nem mondanak semmit a léleknek. Mikor volt az az egykor?

Régi romokból felénk leng a nagy múlt gyász, de a vár úgy áll itt, holtan, kormányserűleg, bezennyezve az évszázadokon át gyakorolt erőszak által, a mely ott kaszárnyákat állított. A székváros lakója már rég elfelejtette, hogy ki és kinek joga uralkodott ott egykor. El kellett felejtene, mert nagyon is nyomasztó lett volna gondolni rá. De hagyjuk a királyokat. Királyok nélkül is lehet élni. Más valami az, a mi az ország fiának lelken fekszik.

Ha az emlékezés szemével néz az egykori királyi várra, egy visszás árnyék lép szemé elé. Mint egy kísértet a siron túlról nyújtja ki a rohadástól még nedves esontjait az élő ember felé — és az ember mégis élni akar, az ember nyugodtan akar élni! Megtanulta ezt a makacs, mindenünnen feléje nyúló lidérezet távortartani testétől. Már tud feledni, észre nem venni, az útból kitérni, sőt már nem is sóhajt. Sokat, nagyon sokat megtanult már. Hagyjuk hát...

Az öreg fák a vár teraszán még emlékeznek ama jobb időkre. Mint egykor, tekintgetnek be a felső ablakokon, ugyanazzal az egykedvőséggel minden iránt, a mi most történik, mint az iránt, a mi egykor történt. Még állnak ugyanazok a falak, még ugyanazok a festmények vannak a mennyezeten. A műszak és istennők festett arcai mosolyognak. A meztelenségük még friss. És ép ily csokratermett ajkai is. A koszorúk és guirlandok még nem fonnyadtak el. A régi arcképek régi helyükön függnek. Még mindig büszke tekintettel néznek maguk körül, mintha nem tudnák, hogy csak gúnyból hagyták őket a falakon. Minden megmaradt: a régi tárgyak, évszázadok óta összegyűjtött gazdagságok, az évről-évre értékesebbé váló és az időtől egyre jobban kifakuló gobelinok, a híres mesterek elhomályosult képei, az egykor arannyal felmért velencei nippok a kandallókon, régi gyözelmek zsákmányai, összehordva a világ minden tájáról...

Minden, minden megmaradt. A halott tárgyak túléltek mindent és minden, a mi élt, kihalt. Már régen csak a sivatárs falak tükrözik az óriási tükrök. Mikor hallottak ezek a falak, mikor hallott a varsói vár utójára lengyelül beszélni?

A szalónok. A fehér, a kék szalon, a trónterem. Itt fogadták pompázatos ünnepeken a külföldi követeket, mikor a nemzet még egyenrangú volt a többi nemzetekkel; mikor ebben a teremben lengyel trónon lengyel király ült...

De ne beszéljünk a királyról. Mikor a nemzet szabad volt! A korridorok. A nagy előszobák. A széles lépcsők. A lépcsőfokokon hajdú mellett állt és a rabszolga sötét tekintetével nézett az előtte

elvonuló pompáira. A fényes lovagsereg. A szép asszonyok ruháik gazdag és vakító színpompájában. A hetmanok, vajdák, elég hatalmasok, hogy a trónt és királyságot meggingassák. Az ország nagyjai, az egyház bitorosai... Megszólal az olasz zenekar. Mindenféle a lengyel nyelv zeng. Maguk közt vannak, mulatnak, hiszen szabad nekik.

Később is mulatott Lengyelország. Még most is mulat és fog is mulatni a világ végéig. De száz év óta nem tudja Lengyelország, mi az igazi mulatság. Egykor volt élet és az erő eleven volt... Nyugodjék békébe.

A szobák, folyosók, emeletek, erkélyek labirintusa. Ezek az ajtókon vezették be az utolsó király szeretőt. Itt élvezte a legelőkelőbb nemzetiségű asszonyainak szerelmét, a kívánságait és szerénykedés közül. Itt múlt el a gyorsan és ideje... Még itt imbolyognak a várban a sóhajok, zörvények, zokogások, gúnyos kacagások. Ez azonban csalódás. Nincs itt más, mint sivárság...

Hosszú, széles, szőnyegekkal kirakott folyosó. Itt állott őrt Kordyan lengyel egyenruhában. Megragadta őt az álmokkal, panaszokkal, bosszú-próféciákkal, erőltetett kísérletekkel tele sötét éjszaka. Érezte az ellenséget és érezte a fegyvert kezében. És végiglépkedett a hosszú folyosón, a puha szőnyegeken. Hosszú út volt. Kínózták őt az árnyaszerű gondolatok, a halálos esetenélenség megrogyasztotta a tédét, ingadozott, habozott — a fegyver a kezében, de már rabszolga. Bolyongott fel s alá és titkos bevezetést folytatott az árnyakkal. Ekkor a rémület megragadta a hajánál fogva és földre vetette, a hálószoza küszöbén. A csár felébredt és életben maradt.

Semmi sem maradt meg mindebből. Sivárság ásit körsörkört minden zug mely hallgatásából. Egykor volt — és oda van.

De most is laknak még itt emberek. Szorosan a kihalt szárnyak és emeletek mellett új, eleven mozgás forr.

Munkával, cselzvényekkel, nehézségekkel tele élet. Az emberek mint hangyák hemzsegek az udvarokon és szobákon át. Mintha óda-haza volnának — ezek az idegenek.

Erről a folyosóról széles lépcsők vezetnek egy másik szárny felé. Előszobák. Őrszobák, a hol egy szakasz katona lézeng. Egy ajtó. Előtte katoná áll őrt és befeljárja ijedt arcát mindenkibe, a ki arra megy.

Az esti órában egy ember járt itt tábornoki egyenruhában dolgozó szobájában elgondolkozva fel és alá. Egy vérebe a csári falának, szolgálja a szolgáknak, rabszolga, a ki a miniszterek előszobáiban négykézlű kúszott — itt pedig korlátlan úr, pronokzal, gyám, úr és híer, tábornok és kormányzó. Mint egy király székel a királyi várban és olyan hatalma van, a milyen egy lengyel királynak sem volt. Föl s alá járt nagy dolgozó szobájában és unatkozott. Már régóta úgy mindent. A luxus, a mely körülveszi, a rémület, a melyet az országban korlátlan hatalmával terjeszt. Untajták a válogatott ebédek, a jó borok, a megtiszteltetések, hivatalnokainak alázata, saját fényes karrierje és a halálos ítéletek aláírása, melyeket napról-napra helyben kell hagynia.

Legjobban azonban magát ezt a dolgozó szobát unja, a melyben egész napokat tölt, a melyben eszik, alszik, dolgozik, fogad és a mely egy idő óta az egész világot jelenti számára. A tábornok már hónapok óta nem mozdult ki a várból. Néhány hét óta a dolgozószobáján sem hagyja már el. El van merülve munkájába, beszél a hivatalnokai világban. Beteg, mondják a tiszték, a kik már rég nem látták a gyakorló tereken. Fél, — mondja a közvélemény Varsóban.

A generális az ablaknál állt és undorodva nézett a messze homályba. Lenn fehéren csillogott a megfagyott folyó s a másik oldalon pislogtak Praga külváros lámpáskái. Komor látvány. A generális tudta, hogy ott, mint körsörkört mindenütt félnek tőle és gyűlölik őt. Volt idő, a mikor ez mulattatta, később hozzászólt, azután ünni kezdte és most... A tábornok megremegett és tompán felkiáltva elugrott az ablaktól, mintha egy fekete kar feléje nyúlt volna a sötétségből. Egy ág volt, a mely hirtelen látható lett az ablaküveg mögött. A rossz idegek! — Hiszen tudta, hogy odalenn a teraszon éjjel-nappal katonák őrökdnek. Lehetetlen! (Folytatása következik.)

A HÁBORÚ NAPJAI.

Február 18. A kárpáti arcvonalon Duklától egész Viszkov tájáig a helyzet általában nem változott; csaknem mindenütt hevesen harcoltak. A szövetségesek számos orosz támadást visszavertek; a harcok közben 820 orosz esett fogságba. Kolomea elfoglalásával elragadtuk Kelet-Galicziában a Dnyesztertől délre az oroszoknak egy fontos támaszpontját. Ellenséges erősítéseknek Staniszlau irányából történt előnyomulása Nadvornától északra és Kolomeától északnyugatra újból nagyobb harcokra vezetett, melyek még tartanak. Bukovinában az ellenséget a Pruth mögé vetítettük vissza. Csernovicet csapataink február 17-én délután megszállották. Az oroszok Novoszelicza irányában vonultak vissza. A németek üldözési harcra Taurogennél és a Grodnótól északra eső területen meg tartanak. A Kolónál megvert ellenséges hadosztólom Lomzától északra friss csapatok vették fel. A németek új támadást intéztek. A Plock-Raczionz arcvonalon a harcok a németek javára dőttek el; 8000 oroszot elfogtak. A kelet-porosországi harcok hadizsákmánya folyton szaporodik; az eddigi eredmény 64,000 hadifogoly, 71 ágyú, több mint 100 gépfegyver, 3 kórházvonat, légi járművek, 150 telt lőszerkecs, fényszórók és számtalan megrakott fogat. E számok emelkedése várható. A nyugati harctéren az ellenség folytatta sikertelen támadásait a németek ellen. Az arns-lillei vonalon még folynak a harcok, Reimstől északra a franciák lemondtak nagy veszteséggel járt támadásai folytatásáról. A Champagneban, Perthestől északra még folynak a harcok, innen keletre visszaverték a franciákat, mintegy 800-at elfogtak, teljes balsikerrel jártak az argonnei erdőtől és Verduntól keletre intézett támadásaik.

Február 19. Orosz-lengyelországi arcvonalunkon élénkebb volt a harci tevékenység, mert az oroszok a harcvonal mögött folyó mozdulatok leplezésére a tüzérségi és gyalogsági tüzelést fokozták. Ebből több szakaszon harcok fejlődtek, melyek előretolt orosz csapatok előzésére vezettek. Nyugat-Galicziában harcvonalunk részei támadásba mentek át és az ellenséges lövészonala egyes előretolt állásait elfoglalták. A tiroli császárhad-szok saját szakaszukban meglepő rohammal elfoglaltak egy helységet, a melyet az ellenség hetek óta megerősített, ott 300 oroszot fogtak el. A Kárpátokban a harcok nagy makacsággal folynak. Nadvornától és Kolomeától északra az oroszok előretöréseit csapataink nagy veszteséget okozva visszaverték. A harcok hevessége fokozódik. A déli harctéren a szerbek ismételt bombáztak nyit városokat, így Zimonty, Mitrovicvát, polgári egyéneket is megsebesítettek, sőt megölték. Erre balkáni haderőnk parancsnoksága rövid időn át nehéz ágyúkkal bombázta Belgradot s a szerb legfőbb parancsnokot parlamentár útján értesítette, hogy a jövőben nyit városok minden lövetésére hasonló bombázással fog válaszolni. A németek megszállották Taurogennet. Grodnótól északnyugatra és Suchavolától északra az üldözési harcok befejezésük előtt állanak. Kolnótól északnyugatra még folynak a harcok. Miszviecztől délre az oroszokat kivertek néhány helységből. Lengyelország többi vidékein csak kisebb összetűzések voltak. A nyugati harctéren a németek az arns-lillei úton a franciákat kivertek árkuknak 16-ikán elfoglalt részéből. A Champagneban a franciák újra előnyomultak, részben nagy tömegekkel. Támadásaik teljesen összeomlottak a németek tüzelésében; további 100 hadifogoly jutott német kézre. A Bourneilles-Vauquois elleni támadásnál 5 tisz és 479 főnyi legénység lett a németek foglya. Verduntól keletre Combresnál a franciák kezdetben sikereket arattak, de aztán súlyos veszteségek mellett visszaverték őket. A Vogézekben a németek rohammal bevették a Lussetól délre fekvő 600-as magaslatot és két gépfegyvert zsákmányoltak.

Február 20. Orosz-lengyelországban tovább is tartott a fokozott ágyú- és puskatűz. Azokért az előretolt állásokért, melyeket a Tarnovtól délre eső területen és a Dunajecz mellett az oroszoktól elfoglaltunk, hevesebb harcok fejlődtek. Az ellenség több támadását véresen visszavertük. A kárpáti arcvonalon a helyzet egész Viszkovig változatlan. Délkeleti Galicziában az ellenség Nadvornától északra elfoglalt erős állásait nem volt képes megtartani. Utolsó döntő támadásunk elől kitért és lovasságunktól üldözve, Staniszlau irányában elvonult. A németek harcvonalán Grodnótól északnyugatra és Suchavolától északra nem állott be nevezetesebb változás. Kolnótól délkeletre az oroszokat a lomzai külső állásaiába vetették vissza. Miszniecztől délre, Prasznyztól északkeletre és Raczionztól keletre helyi jelentőségű harcok folytak. A Visztulától délre nincs újtság. A nyugati harctéren Champagneban Perthestől északra és Lesmemielstől északra a franciák igen nagy erővel támadtak, de minden kísérletük a német vonal áttörésére megúsult. Egyes helyeken sikerült nekik a legelől fekvő német árkokba behatolni, ott

még folyik a harc. Verduntól északra is visszaverték a franciák támadását. Combresnél a franciák heves tüzérségi előkészítés után újból előretörték. A harc még folynak. A Vogézekben a németek rohammal elfoglalták az ellenség főhadállását a Sulzerntől keletre fekvő magaslaton két kilométer szélességben. Ugyazintén a Münsterntől nyugatra fekvő Reichsackerkoptot is. A Mühlhausen-től északra fekvő magaslatokért még folynak a harcok. Metzert és Sondernach helységeket a németek harc után elfoglalták.

Február 21. Lengyelországban és Nyugat-Galicziában a helyzet általában változatlan. A kárpáti arcvonalon Dukla és Viszkov között folyó harcokban, az ellenségek súlyos veszteségeket okozva, ismét több orosz támadást vertünk vissza és közben 750 oroszot elfogtak. A hadműveletek a Dnyesztertől délre tovább folynak. Bukovinában nyugalom van. A németek harcaiban Grodnótól északnyugatra nem állott be nevezetesebb változás. Oszoviecztől északra, Kolnótól délkeletre és a Prasznyz és Visztula közti arcvonalon (Plocktól keletre) a harcok tovább folynak. A nyugati harctéren Nieupornán egy ellenséges hajó, valószínűleg aknautató, aknára futott és elsüllyedt. Ellenséges torpedónaszádok, midőn a németek lőték rájuk, eltűntek. A ghelvet-ypemí úton és Yperntől délkeletre a csatorna mentén a németek elfoglaltak egy ellenséges lövészárkot. A Champagneban a legutóbbi napok súlyos harcrai után aránylag nyugalom volt. Combresnél három nagy erejű francia támadását véresen visszaverték. A Vogézekben a németek támadásai előbbre haladtak, Sulzerntől délkeletre elfoglalták Hohrotberget a Hohrot melletti magaslatot és a Bretsl és Widental majorokat.

Február 22. Orosz-lengyelországban és Nyugat-Galicziában tüzérségi harcok és csatározások folynak. Az ellenségek egyes elszigetelt előretöréseit könnyen visszautasítottuk. A Kárpátokban számos orosz támadás volt, melyek a nyugati szakaszokon éjeleken át is tartottak. Az oroszok minden kísérlet akadályainkig előnyomulni megúsultak. A Dnyesztertől délre a harcok terjedelme növekszik. Február 21-én egy erősebb orosz csoportot hosszabb harc után visszavertünk, 2000 oroszot elfogtunk, 4 ágyút és sok hadianyagot zsákmányoltunk. A kárpáti harcokban január végétől néhány nap előtti hadifoglyaink száma 64 tiszre és 40,806 főnyi legénységre növekedett. Ehhez járul 34 gépfegyver és 9 ágyú. A németek nagy mazaruri téli csatája befejeződött. A Grodnótól északnyugatra eső erők megtisztítása alkalmával, vala

mint a Bohr és Narev területéről a napokban jelentett harcokban eddig egy parancsnoki tábornok, két hadosztályparancsnok és négy más tábornok, valamint megközelítőleg 40,000 főnyi legénység esett német hadifogságba, 75 ágyút, még meg nem állapított számú gépfegyvert, sok egyéb hadiszert zsákmányoltak. A mazaruri téli csata összes zsákmánya ezzel: 7 tábornok, 100,000-nél több legénység, 150 ágyú, még megközelítőleg sem állapítható számú gépfegyver és egyéb hadiszert. Az ellenség sok nehéz ágyút és löszert eladott vagy a tavakba lesüllyesztte. Így Lötzennél és a vidmini tónál 8 ágyút ástak ki a németek. A Sievars báró tábornok parancsnoksága alatt álló X. orosz hadsereg teljesen megsemmisítettnek tekinthető Grodnótól és Suchavolától északra új ütközetek kezdődnek kifejlődni. Oszoviecztől és Lomzától északnyugatra, valamint Prasznyznál a harcok folynak. A nyugati harctéren a németek Yperntől keletre ismét elfoglaltak egy ellenséges lövészárkot. Az ellenség előtámadásai sikertelenek maradtak. A Champagneban aránylag nyugalom uralkodott. A foglyok száma 15 tiszre és több mint 1000 főnyi legénységre emelkedett. Verduntól északra a franciák sikertelenül támadtak. A Vogézekben harc után a németek elfoglalták Holbrod és Stossweiler helységeket.

Február 23. Orosz-lengyelországban nem történt jelentősebb esemény. Nyugat-Galicziában a látást megneghezítő időjárás akadályozta a tüzérségi és egyéb harci tevékenységet. A kárpáti arcvonalon orosz támadások az ellenség jelentékeny veszteségével összeütköztek, 7 tiszet és 530 főnyi legénységet elfogtak. A Dnyesztertől délre a harc még tart. Horvát csapatok eredményes támadással több helységből kivertek az ellenséget, erősen megszállott magaslati helyeket elfoglaltak s előnyomulva tért foglaltak. A németek harcvonalán az oroszoknak gyorsan összeszedett, újonnan kiképzett erőkkel Grodnótól északnyugatra irányban megkísérelt előretörése megsemmisítő vereséggel összeomlott. A mazaruri téli csatát követő üldözés alkalmával zsákmányolt ágyúk száma több mint 300-ra emelkedett, köztük 18 nehéz ágyú. Oszoviecztől északnyugatra, Lomzától északra és Prasznyznál a harc még tart. A Visztula mentén Plocktól keletre Viszograd irányában a németek tovább nyomultak előre. Lengyelországnak a Visztulától délre eső részében egy orosz hadosztálynak a Ravka mentén levő állásaink ellen intézett előretöréseit visszaverték. Február 22-én egy német búvárhajó elsüllyesztette Beachy Headnál a 192-es számú angol csapatszállító gőzöst.

Február 24. A lengyelországi és galicziai arcvonalon egyes élénk ágyúharcok és helyenként való csatározást nem tekintve, legnagyobb részben nyugalom van. A Kárpátokban a helyzet általában változatlan. A legelső Szan mellett lefolyt harcban egy magaslatot foglaltunk el s az ellenség öt tiszjét és 198 főnyi legénységét elfogtuk. A völcei nyeregétől északra az ellenség, felhasználva az erős hóvihart, megkísérelte, hogy makacs támadással a csapatainktól megszállott állásokig jusson. Az előretörést, az ellenségek súlyos veszteséget okozva, visszavertük és 300 oroszot elfogtunk. A Dnyesztertől délre a harc mértében és kiterjedésben még mindig növekedik. A németek egy megújított orosz előretörést Grodnótól visszautasítottak. Augusztovtól délre az oroszoknak sikerült két helyen előnyomulni a Bohron át. Szabinnál visszavetették az oroszokat, Krasznibor táján a harcok folynak. Prasznyznál 1200 foglyot és két ágyút jutott a németek kezébe. Skiernievíztől keletre visszavertek egy orosz éjjeli támadást. A nyugati harctéren a Champagneban Perthes táján a németek igen heves harcokkal visszaverték állásaikba a franciákat, a kik két gyaloghadosztálynal támadtak. A Vogézekben a németek támadása Sulzern és Ampersbach ellen előrehaladt, az utóbbi napok harcaiban 500 foglyot ejtettek.

A JÓ PAJTÁS Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja legújabb, február 28-iki számába Léca József irt két szép verset a háború hangulataiból, Lakatos László egy német költő Nyomán mély értelmű mesét mond Oroszországról, Sebők Zsigmond folytatja Dörmögő-Dömötör máramarosi hadi kalandjainak elbeszélését, Benedek Elek kedves mesét mond el, Faragó Géza ellenségeink képsorozatában most a belgát rajzolta meg s Elek nagyapó irt a pompás képhez friss verset, Lenell Adolf a jegesmedvékről és barna maczkókról irt, Zsigja bácsi mulatságos mókát mond el, Rákosi Viktor folytatja A gibraltári összeszeűvők című regényét. A rejtvények, szerkesztői izenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A JÓ PAJTÁS-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyedeve 2 korona 50 fillér, félve 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal. (IV. ker. Egyetem-utca 4.)

Steckenpferd-illiomtejszappan. Bergmann & Co. cégtől, Tetschen, a/Elbe. egyre nagyobb kedveltségnek és elterjedtségnek örvendő, szeplo ellen való elismert hatásánál fogva s a bör-és szépség gondozásában való fölülmuhatalanságáért. Ezernyi elismerőlevél! Sok legnagyobb kitüntetés! Bevásárlásnál óvatosság! Gyeljen nyomtatékosan a Steckenpferd védőjegyre és a cég helyes nevére! Darabja 80 fillérről kapható gyógyszerárakban, drogériákban, illatszerveletekben, stb. Hasonlóképpen kitűnő Bergmann Manera illiomkrémje (70 fillér egy tubus). Fittánó szer női kezek gondozására.

Szakszerűen készített utazási felszerelések

HELLER bőrröndös

Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 21. (Astoria szálloda épületében) A cég üzlete 20 évig Károly-köruton (Huszár-ház) volt.

Gothard Sándor Diana Fegyver-atteler Herény, Szombathely mellett (Vas megye). A. Jos. Decourny, Herstal és A., Leno & Co. Liège (Victoria Hammerles), világhírű és legelső rangú galambfővő és vadászfegyverek egyedi és kizárólagos képiéselete. E. Bernard & Co. A. Defourny-Sevrin luxusfegyvereinek állandó nagy raktára. Mannlicher-Schönauer Anticorro-Antifüstövű, Mignon távosóval szerelt fegyvereknek állandó raktára. Vadászfegyverek 160 koronától. Anticorro- és Antifüstövű fegyverek 400 kor-tól minden árban. A kontinens legdagadabb luxusfegyverraktára. Minden minőség állandó nagy készletben. Teljes garancia. Minden fegyver pontosan belöve. Legjobb minőség. Legolcsóbb gyári árak. Utólérhetlen olcsó. Árjegyzéket tessék kérni.

Vérszegénység, ideges fejfájás, anémia ellen a legnagyobb orvosi tekintélyek alániják ROZSNYAI VILÁGHIRŰ VASAS CHINABORÁT melynek kitűnő voltait mindenki elismeri. Kitűnő hatásánál fogva a hasonló készítményeket felülmulja. Milleniumi nagy éremmel kitüntetve! Számos kiállításos díjazva. — Kis palack 2 korona 40 fill., nagy palack 3 korona 50 fill. Készíti: ROZSNYAI MÁTYÁS gyógyszeriára, Arad, Szabadság-tér.

Alapítva 1865-ben. Heckenast Gusztáv zongoratermei Budapest, csakis Gizella-tér 2. sz. Telefon: 1-69. DÖRR, IBACH, WERNER zongorák egyedüli képiéselete.

Amputált Ön? Akar elegáns, a czélnak teljesen megfelelő mulábat műkezet? Ez esetben szivekedjék bizalommal a 35 év óta fennálló, legjobb hírnévű orvándó KELETI J. budapesti orthopádiai műintézethez fordulni. Keleti mulábat és műkezet, járó s támgopei a legjobb. Elegáns, könnyű járás! Kifogástalan technikai kivitel! Mérsékelt árak! Keleti-féle mulábat. Azonkivül gyárt és raktáron tart: Testegyenlítő gépeket, orthopádiai műintézet. Csász. és kir. szabadalmazott sérvkötőket, hasköteket, gummiharisnyákat, valamint az összes betegápolási czikkeket. — 3000 ábrával ellátott legújabb árjegyzéket ingyen és bérmentve küld: testegyenlítő gépek és gummiárak gyára Budapest, IV. Koronaherczeg-u. 17. Kulan női osztály (női kiszolgálás) Koronaherczeg-utca 14-16. sz.

HALÁLOZÁSOK.

A harcsteren hős halált haltak: **KULCSÁR GYULA** zalaegerszegi főgimnáziumi tanár, népfőlkö-hadnagy Galiciában, Bukovica közelében. — **RINGELHANN RÁFAEL**, a 34. közös gyalogezred tartalékos zászlósa, az arany vitézségi érem tulajdonosa, jogszigorú, okleveles gazda, Cielovica mellett Orosz-Lengyelországban. — **SZÁVA-WEIGARTH REZSŐ**, a 29. gyalogezred 1. századának zászlósa, századparancsnok, Komancán (Galicia) történt súlyos megsebesülése következtében 19 éves korában. — **PREHAL HENRIK**, a 88. közös gyalogezred századosa, a selyemtenyészési miniszteri megbízott helyettese, az északi harcsteren szerzett súlyos betegsége következtében 41 éves korában, Meránban. — **VARGHA JENŐ**, császári és királyi katonai állatorvos, a déli harcsteren szerzett betegsége következtében, hosszú kínos szenvedés után, a budapesti Böszörményi-úti hadikórházban, 29 éves korában. — **Ij. BONBÉLY György** tanárjelölt, kolozsvári tudomány-egyetem könyvtári tisztviselő, egyéves önkéntes honvédtűzér, a szerb harcsteren 28 éves korában.

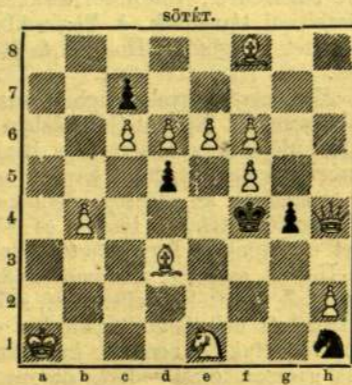
Elhunytak még a közelebbi napokban: **Palini INKEY JÁNOS** 48-as honvédszázados 91 éves korában a vas megyei Nagynyomban. — **Grósz ZSIGMOND** magánzó, életének 87-ik évében. A megboldogult felesége, fiai: **Gárdos Alfréd**, a Franklin-Társulat vezérigazgatója, **Gárdos Edgár**, a Magyar kir. Folyam- és Tengerhajós R.-T. ellenőre és **Gárdos Félix dr.** budapesti ügyvéd, jelenleg a harcsteren levő hadnagy a 68-ik gyalogezredben, valamint rokonai és ismerősei nagy száma gyászolják. — **ZWACK JÓZSEF** gyáros 94 éves korában, Budapesten. — **Aranykúti DORGO ALBERT** kolozsvári kir. közjegyző, a kolozsvári kir. közjegyzői kamara elnöke, királyi és udvari tanácsos, az erdélyi rom. kath. status igazgató-tanácsosa, városi törvényhatósági bizottsági tag stb. 73 éves korában, Kolozsvárott. — **SCHULLER GUSZTÁV**, a Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcson r.-t. tisztviselője, 67 éves korában. — **Kibédi BIASINI DOMOKOS dr.**, volt országgyűlési képviselő 60 éves korában, Budapesten. — **Joós ISTVÁN**, a Ferenc József-rend lovagja, a díszgyári vas- és acélgépgyár igazgató-helyettese, az állami szénbányák központi igazgatója 59 éves korában, Budapesten. — **Nemeszéri ÖSZ BÉLA**, legfőbb állami számvizsgáló fogalmazó 56 éves korában, Budapesten. — **SCHÖN ADOLF**, cementárúgyáros 64 éves korában. — **JILLY VIKTOR**, a baranyavári járás

főszolgabírája 48 éves korában, Abbáziában. — **SARLOT DOMOKOS**, Arad város nyugalmazott rendőrkapitánya 70 éves korában. — **TÓTH ALADÁR**, Székesfehérvár város volt szabadalvópárti képviselője, városi bizottsági tag, a Ferenc József-rend lovagja, a török Medzsídje-rend tulajdonosa, 65 éves korában, Székesfehérvárott. — **GALLOVICH JÓZSEF**, martonvásári plébános 62 éves korában. — **PAPP MÓZSIKA**, 8 éves korában, Kolozsvárott.

BALLÓ MÁTYÁS szül. Greiner Zelmá 74 éves korában, Rákospalotán. — **ÖZV. FELDMANN JÓZSEFNÉ**, 67 éves korában, Budapesten. — **ÖZV. BERKE BÉLÁNÉ** szül. Gayer Irén 50 éves korában, Sárvárott. — **ÖZV. CSEJTHEI BORÓCZY ELEKNÉ** szül. szentgyörgyi Jablanczy Antonia, 72 éves korában, Pozsonyban. — **Harkási POSGAY LAJOSNÉ** szül. Fischer Ilonka, 34 éves korában, Budapesten. — **KLENOVITS PAULA** 18 éves korában.

SAKKJÁTEK.

2941. számú feladvány Jaspersen J.-től, Svendborg.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

A 2938. számú feladvány megfejtése Dehler Ottótól.

Világos.	Sötét.	Világos.	a.	Sötét.
1. Vh7-d3 h3xg2	1. ——— Kh1xg2	1. ———	c.	1. ———
2. Vd3xh5 stb.	2. Vd3-g3+ stb.	2. Vd3-h3 stb.		

Helyesen fejtették meg: A «Budapesti Sakk-kör» (Budapest). — **Németh Péter (Csongor).** — **Hoffbauer Antal (Léptető).** — **Kintzsig Róbert (Fakert).** — **Székely Jenő (Győr).**

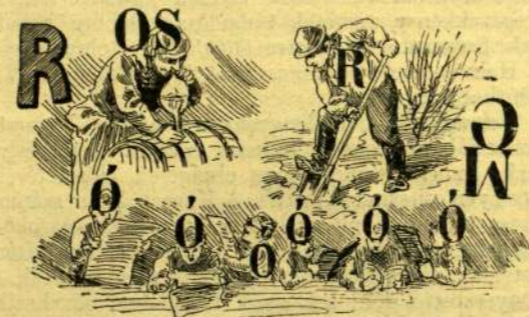
EGYVELEG.

* A vitorlás hajók fogynak. A hongkongi amerikai konzulnak kormányához felterjesztett jelentése szerint, Keletnek ebben a legnagyobb kikötőjében tavaly csupán egyetlen vitorlás hajó fordult meg. Harmadéztal évvel ezelőtt, 1877-ben a kereskedelmi hajóknak negyedrészre még vitorlás volt, a mely azonban ma már ritkaság még a kínai vizeken is, a hol pár év óta számtalan kisebb-nagyobb gőzhajó jár. Az északamerikai kikötőkben a vitorlás hajók száma a gőzhajók mellett ma alig négy százalék, míg 1884-ben még 42 százalék volt. Általában a vitorlás hajó ma már mindenütt csak a parti kereskedelmet, vagy pedig a halászatot szolgálja, a miben viszont a gőzhajó nem vetekedhet vele.

Szerkesztői üzenetek.

A pesszimistákhoz. Vigyetek el engem, stb. Nagyon kezdetleges kis apróságok, a költői hivatás minden jele nélkül.
Teátréd. Magyar huszár. Ezek bizony nagyon gyarló dolgok, kár volna velük egyáltalán foglalkozni.
Mult-jelen. Nem alkalmas közlésre.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 4-dik számában megjelent képtalány megfejtése: **Debreczeni kollegium.**

Felolós szerkesztő: **Hoitsy Pál.**

Szerkesztői iroda: Budapest, IV., Vármege-utca 11. Lapkiadó tulajdonos: Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

Most jelent meg!

A FÉLKEZŐ EMBER KÖNYVE

IRTA GRÓF ZICHY GÉZA

Ára 2 K 80 f.

„Ez a könyv a szerencsétlenül járt embereket meg fogja vigasztalni!”

Báró dr. Eiselsberg A. tanár.

Kapható minden könyvkereskedésben.

FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA.

A MAGYAR KÖNYVTÁR UJDONSÁGA

CONAN DOYLE

aktuális és szenzációs elbeszélése:

NAGY-BRITÁNIA VESZEDELME

(Sziriusz kapitány jegyzeteiből.)

FORDITOTTA GÓTH SÁNDOR.

ÁRA 30 FILL.

Ebben az elbeszélésben Conan Doyle előre megjósolta a németek mai tengeri taktikáját s a tengeralattjáró hajók használatát Anglia blokádjára.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t. Budapest, V., Andrassy-út 21. sz. és minden hazai könyvkereskedésben.

MATTONI-FELE
GISSHÜBLER
természetes égvényes SAVANYÚVIZ

Lohr Mária
(KRONFUSZ)
Gyár és főüzlet VII., Baross-u. 85. Telefon: József2-37.

Technikum Mittweida
Igazgató: A. Holst, tanár. Széles királyi szaksz. és gép-technikai tanár. Külön osztály: mérnökök, technikusok és mérnökök részes. Elektrotechnikai és gépészeti-laboratórium. Tanulmányi mihályak. Legrégibb és legteljesebb intézet. Program stb. díjazással a tükörkép által.

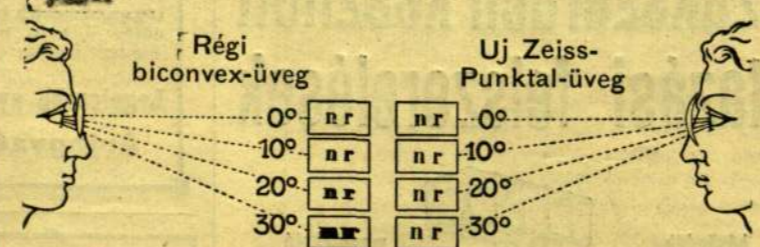
Saját érdekében
tegyen egy kísérletet az új szab. amerikai impregnált **FÉMTISZTÍTÓ KENDŐVEL.** Előnye: Bármilyen fémtárgy gyors és egyszerű kezelésben hónapokig tartó tükörképet nyer. Minden eddigi tűzvesztélyes folyékony fémtisztítót fölülmul. Sohasem szárad ki, nem kopot, nem horzsol, olcsó és gazdaságos. Ára 25 fill., 50 fill., és 1 kor. Mindenképp kapható. — Kereskedésénél kérjen ingyen mintát.
FŐKARTÁR: FORSTNER JÓZSEF GYÁRÓSNÁL BUDAPEST, IV. KER., REALTANODA-UTCA 4. SZ.

Knuth Károly
mérnök és gyáros
Ca. és kir. fensége József foh. udv. száll. Gyár és iroda: Budapest, VII., Garay-u. 10.

RENDELÉS NÉL
sziveskedjék lapunkra hivatkozni.

ZEISS PUNKTAL-ÜVEGEK

Pontszerűen ábrázoló pápaszemek, rövidlátók és messzelátók számára.

Fenti képet látjuk a régi és új üvegen keresztül a látóirány 10, 20 és 30 foknyi elhajlásánál.

Az új rendszerű Zeiss punktal-üvegek tiszta éles képet és nagyobb látteret adnak, ennek folytán nem korlátozzák a szem természetes mozgási szabadságát.

CARL ZEISS WIEN
IX/3. Ferstelgasse 1.
Zeiss Punktal-üvegek csak látszerészek utj. kaphatók.
Kérje ingyen és bérmentve Opto 106. sz. prospektust.

MAGYAR TÖRVÉNYEK
A Franklin-Társulat zsebkiadásai.

Az új bélyeg- és illetéktörvény most jelent meg!

A TÖRVÉNYKEZÉSI ILLETÉKEK

Jegyzetekkel ellátta
Dr. UJLAKI JÓZSEF
budapesti ügyvéd.

E munka arra szorítkozik, hogy az egyes szakaszoknál feltüntesse az új és a régi jog közötti eltéréseket. A könyv szerzője tartózkodik az elméleti fejtegetésektől és épen ezért könyvének nagy a gyakorlati értéke.

Ára kötve 1 korona 50 fillér.
Megrendelhető:
LAMPEL R. könyvkereskedése,
(Wodianer F. és Fiai) r.-t. Budapest, VI., Andrassy-út 21. sz. és minden hazai könyvkereskedésben.

NIMRÓD
Képes vadászati és versenysport ujság.
Szerkesztő: Szabó Kálmán.

Minden számában sok érdekes vadászati fénykép-felvételeket közöl. Szakszerű cikkeket ismert íróink írnak. Rovataiban minden vadászati ügyben felvilágosítást kap az olvasó és az összes bérbeadó vadászterületek árverésének idejét közli. A diszesen kiállított lap hamonként háromszor jelenik meg és előfizetési ára félévre 6 kor.

Mutatványszámot a kiadóhivatal szivesen küld
Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz. (Franklin-Társulat.)

RENDELÉS NÉL SZIVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI

SEBESÜLTEK ÁPOLÁSÁHOZ

szükséges tudnivalók és orvosi könyvek:

Betegápolástan. A vörös keresztos ápoló-
betegápolástan kivonata. Ára K 1.80

A betegápolás kézikönyve. Irta *Fialka Gusztáv dr.*
Hivatásos betegápolónk és a művelt köz-
önség számára. Ajánló sorokkal ellátta
Müller Kálmán dr. Számos szöveg közé
nyomatott ábrával. Ára K 8.—

A betegápolók tankönyve. Irta *Fialka Gusztáv dr.*
Számos a szöveg közé nyomtatott ábrával.
Ára K 4.20

Klinikai receptekönyv. Szerkesztette Müller
Vilmos dr. Az egye-
temi klinikák, a budapesti poliklinika és
a fővárosi kórházak gyógymódjainak ren-
delvényeinek gyűjteménye. II. kiadás.
Ára K 8.—

A fertőző betegségekről és az azok el-
len való véde-
kezésről. Irta *Göröczy Zsigmond dr.*
Ára K 1.50

Útmutató a hadsebészetben. Irta *Prochnov József dr.*
96 ábrával és 6 könyvmatu táblá-
val. Ára K 7.—

A sebek gyógyulása és a sebkezelés.
Irta *Schächter Miksa dr.* Ára K 4.—

Megrendelhetők:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nál
Budapest, VI., Andrássy-út 21. szám
és minden hazai könyvkereskedésben.

CORPUS JURIS HUNGARICI

(ALAPITOTTA dr. MÁRKUS DEZSŐ)

legújabb kötete most jelent meg!

1914. évi törvénycikkek

Jegyzetkkel ellátta *Kiadja a*
Dr. TÉRFI GYULA * FRANKLIN-TÁRSULAT
m. kir. igazságügyi min. tanácsos. magyar irod. intézet és
könyvnyomda.

Kiegészítő kötete a milleniumi nagy **Corpus
Juris (Magyar Törvénytar)** és a **Hatá-
lyos Magyar Törvények** gyűjteményei-
nek. Jegyzetkkel, utalásokkal és miniszteri
indoklásokkal ellátva. A jegyzetekben a
képviselőházi és főrendiházi tárgyalások
anyaga fel van dolgozva.

Ára füzve 14 korona, felbörkötésben 17 korona.

Megrendelhető a

FRANKLIN-TÁRSULATNÁL

Budapest, IV., Egyetem-utca 4

és minden hazai könyvkereskedésben.

CHEMIA A MINDENNAPI ÉLETBEN

IRTA **SOK KÉPPEL**
Dr. HANKO VILMOS ÁRA KÖTVE 4 K 80 fill.

A „Chemia a mindennapi életben” cz. munkája, mely a vi-
lágot mozgató tudományok: a chemiának fontosabb
eredményeit könnyen megérthető előadásban közli,
egyben megtanít arra is, hogy a közlött eredménye-
ket hogyan értékesíthetjük egészségünk megőzésére,
a háztartásban, a főzésnél, a mindennapi életben
lépten-nyomon felmerülő kérdésekben. Tájékoztató a
könyvnek tartalmából csak egy néhány című sorolunk
fel, melyek egyszerű megnevezésükkel is szembe-
szökően igazolják, mennyire gyakorlati értékű ez a
könyv. Tej, kávé, tea, vaj, borhamisítás felismerése,
az arany- és ezüsttárgyak felismerése, üveg, fém, fa,
porcellán-, márvány-, gipsz- és teflek-ragasztás. Bor-
csezt-készítés. Az ivóvíz megtisztítása. Hajfestés. Tilkos
gyógyító és széplítő szerek birálatja. Szappanfőzés; illat-
szerek, likörök készítése. Tinta-, gyümölcs-, rozsda-
stearin-, zsír-, olajfoltok kivétele. A mérgezőeknél köb-
vetendő eljárássok stb. A „Chemia a mindennapi élet-
ben” kezünkbe adja mindezen kérdéseknek s számos
más kérdésnek a nyitját, gyakorlati útmutatást fele-
legessé tesznek az élet ezer apró viszonylatában minden
felvilágosítást és utánaajrást. Ez a munka, a tudat-
valóknak valóságos kincsesháza, nélkülözhetetlen ta-
nácsadója a magyar asszonynak, a tanítónak, a lel-
keseknek. Ajándékkönyvnek nem képzelhető tanu-
ságosabb könyv emélt.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrássy-út 21.
valamint minden hazai könyvkereskedésben.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben (IV., Egyetem-utca 4. sz.)
megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

A háború irodalma!

**A Magyar Könyvtár
ujdonságai.**

**AUSZTRIA ÉS MAGYARORSZÁG
HADSEREGE**

Irta Pilch Jenő honvéderőnagyt.

Szinte új erőt és reménységet nyújt e
könyv, mert részletesen megismerteti a
mi haderónkkal.

Ára 60 fillér.

A MODERN HÁBORÚ ESZKÖZEI

Irta Archibald Williams nyomán
Sándor Szilárd.

A háború borzalma és dicsősége ele-
vendedik meg előttünk, ha annak esz-
közeivel megismerkedünk.

Ára 60 fillér.

ZEPPELIN

Irta dr. Mikos Lajos.

Érdekes leírása a modern háború leg-
félelmesebb eszközének.

Ára 60 fillér.

NAGYBRITÁNIA VESZEDELME

Irta Conan Doyle. Fordította
Góth Sándor.

Ára 30 fillér.

**Az Olesó Könyvtár
ujdonságai.**

I. VILMOS

német császár és porosz királynak
kilenczven válogatott írása.

Fordította Supka Géza dr.

Ára 1 korona.

**NAGY PÉTER
CZÁR**

Irta John L. Moltley. Fordította
Herkner János.

A modern Oroszország megalapítójá-
nak Péter csárnak életrajzát nyújtja
e füzet, de egyben megismerteti az
orosz nép lélektanával.

Ára 60 fillér.

**A VILÁGHÁBORÚ
OKAI**

Irta Angyal Dávid egyet. tanár.

Élénkséggel írja le a szerző a világ-
háború előzményeit s eleslítésével be-
tekintést enged az események mögött
rejtőző okokba is.

Ára 40 fillér.

A NÉMET VILÁGPOLITIKA

Irta Wlassics Gyula.

Ára 20 fillér.

10. SZ. 1915. (62. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, MÁRCZIUS 7.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A „Világháború”-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekre a postailag meg-
határozott viteldíj is eszatólandó.

KÜZDELEM A LEVEGŐ MEGHÓDÍTÁSÁÉRT.

IRTA CHARLES C. TURNER.
FORDITOTTA FRÖHLICH KÁROLY.

Huszonkilencz rendkívül érdekesen
megírt fejezetben tárgyalja a szerző
korunk e legnagyobb problémáját, a
levegő meghódítását. A légi jármű-
vek történetét, kísérleteit, diadalait
mondja el mindenkihez szelőn. A
könyv egyik aktuális fejezetének címe

HÁBORÚ A LEVEGŐBEN.

24 ábrával a szöveg közt és 24 kép-
melléklettel.

Ára kötve 8 korona.

Megjelent az Ismeretterjesztő Könyvtárban.
Franklin-Társulat kiadása.

Minden könyvkereskedésben kapható.

RENDELÉSNEK
SZIVESKEDJÉK
LAPUNKRA
HIVATKOZNI

MAGYARHON ELSŐ, LEÉGNYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.
Alapított 1847.
Brausweller János
Szegeden. Ca. és kir. kizárólagosan
szab. chronometer- és órák, főtárláló
a remontoir ingadrákna
stb. stb.
ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE
Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközölteknek.

CSAPATAINK BEVONULÁSA KOLOMEÁBA.

A BUKOVINAI HARCZOKBÓL. — Jolly Gyula, a harcstérre kiküldött munkatársunk fölvétele.